

ULOGA OČEVA U RAZVOJU DJETETA

U životu djeteta, oba roditelja su iznimno važna. Majke su obično klasične njegovateljice, dok se očeva uloga više odnosi na igru, osobito njen grublji fizički aspekt, primjerice prevrtanje, bacanje u zrak. Međutim, u današnje doba očevi ipak više sudjeluju i u konkretnoj brizi - mijenjaju pelene, ustaju po noći, vode dijete liječniku, odvoze i dovoze na aktivnosti i pomažu oko pisanja domaće zadaće. Prije kasnih 70-ih sva istraživanja uspoređivala su djecu s očevima i djecu čiji su očevi preminuli ili otišli. Kasnih 70-ih počeo se proučavati aspekt uloge oca, a ne samo "odsutnost" kao varijabla u istraživanjima. Sheila Brachfelchild, trenutno viši predavač psihologije na Wellesley Collegeu, u praktičnom je dijelu svoje doktorske disertacije zamolila majke i očeve da se jednostavno "zabave sa svojom bebom". Završno s 1980. godinom, donijela je zaključak da je za većinu očeva to bilo jedino zajedničko vrijeme koje su provodili s bebama. Način igre očeva s djecom je bio uglavnom aktivan, primjerice bacanje djeteta u zrak i valjanje po podu. Igra s majkom se više sastojala od učenja, vježbanja fine motorike, recimo igre prstima, pjevanja i mirnog sjedenja. Pretraživanjem novije literature o ranom djetinjstvu koju je napisao Michael Lamb, profesor psihologije na sveučilištu Cambridge, možemo naći da se djeca obraćaju ocu kad se žele igrati, a majci kad su uzrujani ili pod stresom.

Kako uloga oca utječe na djecu u odrasloj dobi?

U drugom dijelu adolescencije tinejdžeri uglavnom teže biti kao svoji vršnjaci, a na roditelje gledaju kao na nekog tko žele postati. Kada djeca postanu roditelji, ugledaju se na svoje roditelje u stvarima koje treba ili ne treba činiti. Otac ima posebno veliki utjecaj u životu mlade djevojke, posebice njenog samopouzdanja dok se razvija u ženu. U mnogim intervjuima i autobiografijama istaknutih žena i znanstvenica kao što su Hillary Clinton, Medeline Albright i druge, naglašava se utjecaj oca na djevojku.

Koji je utjecaj odnosa između roditelja na djecu?

Što je pozitivniji odnos majke i oca, to će bolje djeca vidjeti i razumjeti kako bi trebala izgledati romantična i surađujuća veza. Kada roditelji funkcioniraju kao dobro uhodani tim, djeca uče kako riješiti problem. Naravno, prirodno je da se parovi svađaju. Kako bi djeca naučila zdrav način rješavanja konfliktnih situacija, bitno je da se roditelji s poštovanjem ponašaju jedno prema drugom tijekom neslaganja. Neka istraživanja ukazuju na to da je "roditeljsko ponašanje" direktna veza između međusobnog odnosa roditelja i ishoda adolescencije.

Kojim sve načinima dijete može izraziti ljubav prema ocu?

Očevima je jednako važno da im djeca iskazuju ljubav i nježnost koliko i majkama. Pohvalno je kada dijete na neki način kaže ocu: "Danas je tvoj dan, ali ja te volim cijelu godinu!" To može biti bilo kakav poklon, gesta ili poruka kojom se primjećuju očevi interesi i priznaje njihova različitost od djetetovih. Primjerice, odveo sam posinka kupiti poklon svom ocu kad je bio dosta mlađi. Htio je kupiti dvije figurice akcijskih junaka tako da može i oca uključiti u igru. Iako je bio dosta mlad, ipak je htio uključiti svog oca u aktivnost u kojoj je on uživao. Riječi su također važne. Neki očevi se suzdržavaju od iskazivanja ljubavi, pogotovo sinovima, pa posljedično sinovi imaju problem s iskazivanjem osjećaja očevima. Ovo se može primijetiti i u verbalnom i fizičkom načinu iskazivanju osjećaja.

Modernim tinejdžerima mogu pomoći tekstualne poruke ili e-mail. Prosljeđivanje članka ili pjesme može biti manje stresno nego izravno reći "Volim te" naglas, ali očito poručuje "Mislim na tebe". Tinejdžerima to neće biti nešto teško i problematično jer to rade stalno, a očevima će se svidjeti takav način povezivanja. To pogotovo vrijedi kad otac i tinejdžer ne dijele isto kućanstvo, odnosno ne žive stalno zajedno i može pomoći postaviti novu razinu povezanosti. Također je bitno prepoznati da i drugi muškarci mogu imati očinsku ulogu u životu djeteta. Njihova uloga u životima djece koja odrastaju bez oca, od velikog je značaja i važno je znati da angažman "očinskih figura" nosi dobrobiti za djecu.

10 činjenica o sudjelovanju očeva

1. Očevi i djeca mogu biti jednako povezani kao majke i djeca. Kada su oba roditelja prisutna, djeca su vezana za oba roditelja od početka života.
2. Sudjelovanje očeva vezano je uz pozitivne učinke na zdravlje kod djece, kao što su poboljšani dobitak na težini kod prijevremeno rođene djece te veći postotak dojenja.
3. Uključenost očeva koji koriste autoritativne tehnike roditeljstva (puno ljubavi, ali s jasnim granicama i očekivanjima), vodi ka boljem emotivnom, akademskom i društvenom usmjerenju kod djece te pozitivno utječe na njihovo ponašanje.
4. Za djecu koja osjećaju privrženost svome ocu, u odnosu na djecu koja ju ne osjećaju, postoji dvostruko veća šansa da će se upisati na fakultet ili pronaći stabilan posao nakon srednje škole, 75% manje rizika da će postati roditelji kao maloljetnici, 80% manje rizika da će završiti u zatvoru, te dvostruko manje mogućnosti da dožive višestruke simptome depresije.
5. Očevi imaju iznimno važnu ulogu u razvoju djeteta. Odsutnost oca otežava razvoj od ranog djetinjstva kroz kasnije faze djetinjstva pa sve do odrasle dobi. Psihološka šteta koja nastane zbog očeve odsutnosti tijekom djetinjstva, prisutna je cijeli život.
6. Kvaliteta odnosa između oca i djeteta puno je važnija od točno određenog broja sati provedenih zajedno. Očevi koji ne žive zajedno s djecom mogu imati pozitivne učinke na društveno i emotivno dobrostanje djeteta, kao i na akademski uspjeh i prilagodbe u ponašanju.
7. Visoka razina očeve uključenosti povezana je s visokom razinom društvenosti, samopouzdanja te samokontrole kod djece. Djeca čiji su očevi uključeni i angažirani oko njih, imaju manje ispada u školi te se upuštaju u manje rizičnih ponašanja u adolescentskoj dobi.
8. Djeca s aktivno uključenim očevima imaju: 43% više mogućnosti biti odlikaši te 33% manje mogućnosti da će ponavljati razred, od onih koji nemaju uključene očeve.
9. Uključenost očeva smanjuje učestalost problema u ponašanju kod dječaka, istovremeno smanjujući delinkventnost i ekonomski nepovoljan položaj kod obitelji s niskim prihodima.
10. Uključenost očeva smanjuje psihološke probleme i postotak depresije kod mladih žena.

Za kraj preporučujemo zanimljivu brošuru ***Budi tata i rasti s djetetom*** koja pruža podršku i savjete očevima :

http://www.roda.hr/media/attachments/udruga/projekti/budi_tata/Budi_tata_rasti_s_djetetom.pdf

Izvori : <http://www.roda.hr/portal/roditeljstvo/za-tate/10-cinjenica-o-ukljucenosti-oceva.html>

<http://www.roda.hr/portal/roditeljstvo/za-tate/uloga-tate-u-razvoju-djeteta.html>

<http://www.pjesmicezadjecu.com/stihovi-za-10/dohvati-mi-tata-mjesec.html>

Pripremila : Marina Grbić Malnar, pedagoginja